

A déli magyar-román határrégió kitörési pontjai

DR. PATIK RÉKA
DR. LUKOVICS MIKLÓS
DR. IMREH SZABOLCS

Fejlesztési terület

- A fejlesztési terület a projekt primer kutatása szempontjából Békés és Csongrád megye magyar oldalon, míg Arad és Timis megyék román oldalon. A versenyképességi elemzést a legtöbb esetben a két-két megyét magában foglaló NUTS2 szintre terjesztettük ki.

A feltérképezés jelentősége

- A klaszter-fejlesztés első lépcsőjét a klaszterek azonosítása, illetve köztudatba való bevitele jelenti.
- A klaszter-feltérképezés és a fejlesztés között tehát egyáltalán nem elhanyagolható rész-egész kapcsolat van. Így alkot ugyanis a teljes fejlesztési folyamat egy olyan logikus rendszert, mely megfelelő döntés-támogató erővel bír.

A jelenlegi eszköztár rendszerzése

Meghatározó, hogy a gazdasági szereplők **inputjai (I.)** (pl. munkaerő, lásd foglalkoztatottak száma), **outputjai (III.)** (pl. hozzáadott érték, szabadalmak, export), vagy **az input és output oldal együttesen (II.)** jelenti-e a vizsgálat tárgyát.

Az input-output oldali vizsgálatokon túl **vannak ide be nem sorolható módszerek (IV.)** is: kvalitatív vizsgálatok, térképes elemzés, vállalkozások számának kutatása.

A) LQ-index (lokációs hányados)

$$LQ = (E_{ij}/E_j) / (E_{in}/E_n)$$

vagy

$$LQ = (E_{ij}/E_{in}) / (E_j/E_n)$$

- ahol E_{ij} a j-edik régióban mutatja az i-edik iparágban foglalkoztatottak számát,
- E_j a j-edik régió foglalkoztatottainak számát,
- E_{in} az egész országra kiterjedően mutatja az i-edik iparágbeli foglalkoztatottak számát,
- E_n pedig az ország összfoglalkoztatását jelenti.

Az LQ értelmezése

- Bázisul használt térséghez képest megjelenő alul- vagy felülreprezentáltságát mutatja ki egy tevékenységnek.
- Más néven: telephely-hányados, lokációs hányados (location quotient)

Adatok

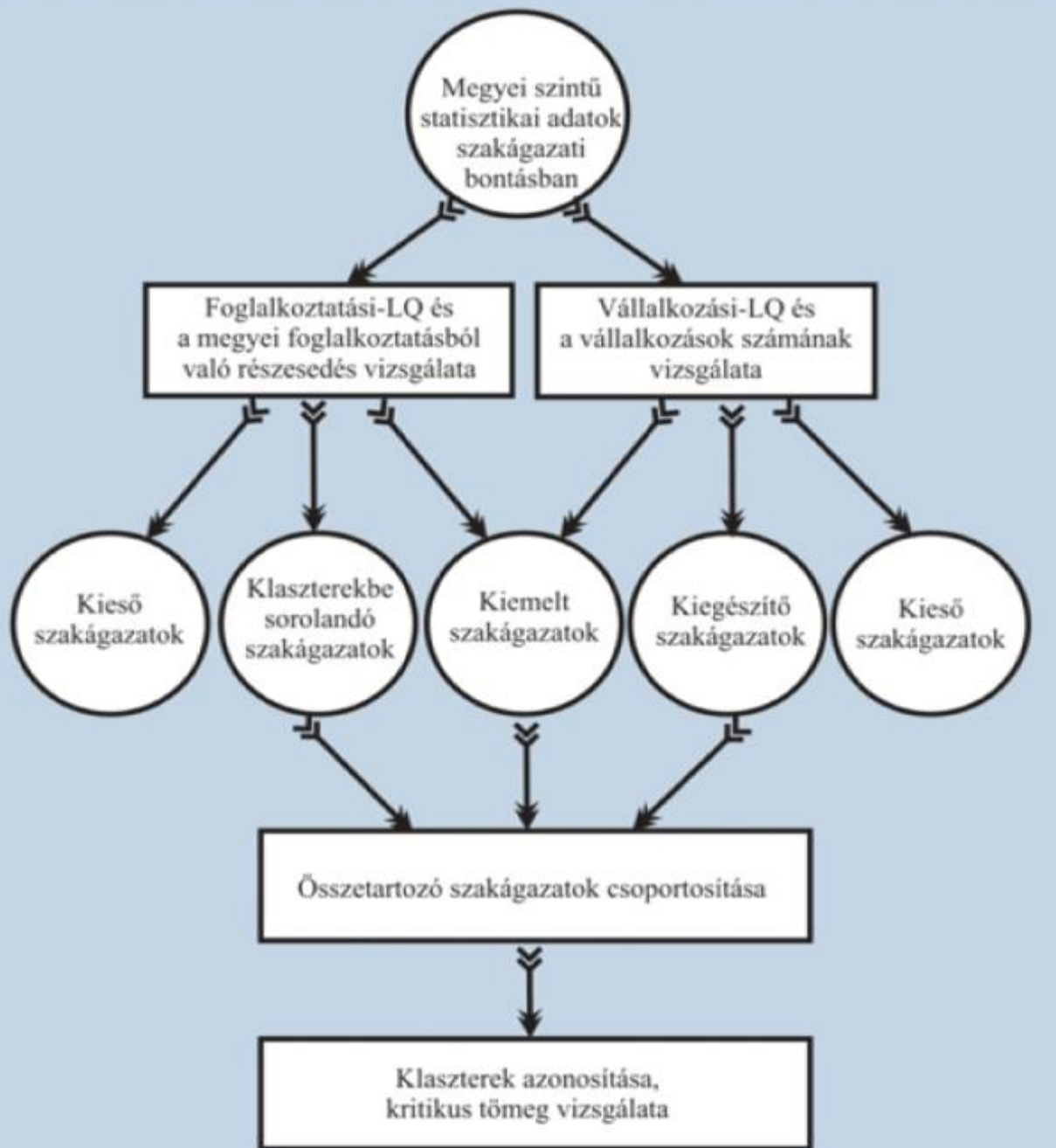
- 2009-es foglalkoztatási adatsorok megyei bontásban, 4jegyű TEÁOR mélységben
- alkalmazottak számát használtuk a számos foglalkoztatási mutató közül
- regisztrált gazdasági szervezetek száma, székhely szerint, 2008. és 2009. évre, megyei bontásban, 4jegyű TEÁOR mélységben

Mutatók

- foglalkoztatási-LQ (1,25)
- megyei foglalkoztatásból való részesedés (foglalkoztatási súly) (0,2%)
- vállalkozási-LQ (1,5)
- vállalkozások száma (70)

Azonosított klaszterek

(foglalkoztatási súly, %)

	Bács-Kiskun	Békés	Csongrád
élelmiszer	14,29%	13,15 %	10,16 %
gépgyártás	7,48 %	4,87 %	2,08 %
építőipar	7,10 %	1,12 %	4,46 %
csomagolóipar	2,20 %		
faipar	1,92 %		
megújuló energia	1,43 %	2,04 %	2,37 %
textil	1,18 %	1,66 %	1,52 %
turisztika		2,31 %	6,41 %
növényzaporító		0,70 %	(0,10 %)
kutató			7,50 %

Forrás: saját szerkesztés

A határrégió klaszter szempontú kompetencia térképe (ABC sorrendben):

- **Biotechnológia,**
- **Egészségturizmus,**
- **Élelmiszeripar,**
- **ICT,**
- **Gépipar,**
- **Megújuló energia ipar**

A Dél-alföldi élelmiszeripari klaszter dimenziói

Dimenzió	Típusok	Dél-Alföld
Térbeli kiterjedés	lokalizált / kiterjedt	kiterjedt
Sűrűség	ritka / sűrű	sűrű
Szélesség	széles / szűk	széles
Mélység	mély / sekély	mély
Tevékenységi bázis	különböző tevékenységekben gazdag / szegény	gazdag
Növekedési potenciál	ágazati kontextusban felfutó, érett, kiöregedő iparág; verseny mértéke ágazatonként	érett
Innovációs kapacitás	magas / alacsony	növelhető
Szerkezet	változatos vállalkozásméret / kkv-k dominanciája	változatos
Koordinációs mechanizmusok	termékáramlás rövid távú együttműködések hosszú távú kapcsolatok hierarchia	nincs adat
fejlődési szakasz	működő klaszter látens klaszter	látens

ETEM

YE

UDOM

S

UNIVERSITAS

- A klaszterdimenziók szerinti elemzés megerősíti, hogy hagyományos jellege ellenére az élelmiszeripari klaszter nem egy "kiöregedett", hasznavehetetlen jellegzetessége a régiónak, hanem egy olyan adottság, melyet az innováció és a magasabb hozzáadott érték, a tartós együttműködésekkel bíró klasztertípus felé lehet elmozdítani

<u>Vizsgált mutatók</u>	Dél-alföldi régió		Vest régió	
	<i>Idősor első adata</i>	<i>Idősor utolsó adata</i>	<i>Idősor első adata</i>	<i>Idősor utolsó adata</i>
Alapkategóriák				
Az egy lakosra jutó GDP	+			+
Az egy lakosra jutó háztartások elsődleges jövedelme	+			+
Az egy lakosra jutó háztartások másodlagos jövedelme	+	+		
Az egy lakosra jutó járműállomány	+	+		
Foglalkoztatottsági ráta			+	+
Munkanélküliségi ráta			+	+
Az egy lakosra jutó foglalkoztatottak száma a 15-24 évesek körében			+	+
Az egy lakosra jutó munkanélküliek száma a 15-24 évesek körében	+			+
Az egy lakosra jutó foglalkoztatottak száma a high-tech. iparágban			+	+
Az egy lakosra jutó turizmusban eltöltött éjszakák száma			+	+
Turisták száma			+	+

Alaptényezők				
K+F költség (10 000 lakosra)	+	+		
K+F dolgozók száma (10 000 lakosra)	+	+		
Az egy lakosra jutó humán erőforrás a tudomány és technika területén	+	+		
Az egy lakosra jutó tanulók száma	+	+		
Háztartások internet-hozzáférése	+	+		
Azon személyek száma, akik még soha nem interneteztek	+	+		
Sikerességi faktorok				
Megművelt területek termelése	+	+		
Mezőgazdasági holdingok száma			+	+
Élve születések száma			+	+
Az egy lakosra jutó halálozások száma			+	+
Népességszám			+	+
Összesen	12	9	10	13

Where
knowledge and challenge
meet

- **KÖSZÖNÖM A MEGTISZTELŐ
FIGYELMET!**

Lukovics Miklós
Szegedi Tudományegyetem GTK
miki@eco.u-szeged.hu